

Periodelessen en periodeschrift op afstand (docenten)

We zien dat scholen heel verschillend met de periodelessen en het periodeonderwijs omgaan. We willen hieronder ingaan op enerzijds de organisatie van de lessen en daarnaast het periodeschrift.

De roostering van de periodelessen

De ervaring leert dat lang achter elkaar online lessen volgen vermoeiend is voor leerlingen en docenten. 10 uur periodeonderwijs in de analoge vorm lijkt door de meeste scholen niet te worden ingezet. We zien verschillende varianten ontstaan:

- twee ochtenden periodeles van 2 uren
- drie ochtenden periodeles van 1 uur
- elke ochtend een periodeles van 1 uur

De onlinemomenten zijn dan ingericht voor klassikale instructie, vragen stellen en uitwisselen. Tussendoor zijn de leerlingen aan het werk aan opdrachten die ze digitaal inleveren of verzamelen in een periodeschrift.

De opbouw van de periodelessen

Onlinelessen vragen om een andere didactiek dan analoge lessen. Leerlingen hebben ook een andere spanningsboog wanneer ze alleen thuis zitten en aan een beeldscherm geclusterd zijn. Veel scholen zijn aan het zoeken naar een manier die leerlingen wel rust en duidelijkheid geeft en daarnaast de kwaliteit van de verbinding behoudt. Wijzelf denken dat de indeling van elke les in een kop, romp en staart met aandacht voor in- en uitademen een mooi houvast zou kunnen bieden. Hieronder hebben we een voorbeeld uitgewerkt dat wellicht kan helpen.

START

- incheckmoment in Teams (iedereen heeft zijn camera aan, geluid uit)
 - Zijn alle leerlingen aanwezig?
 - Hoe gaat het met iedereen (met name aan het begin van de week)
- Suggestie: zet iets klaar in het openings scherm als aandachtstrekker voor de les:
- Een foto van een proef waar je iets over gaat vertellen
- Een liedje naar aanleiding van een gebeurtenis die deze les besproken wordt
- Een gedicht waar de leerlingen zelf mee aan de slag moeten
- Een prikkelende vraag of een stelling waar iedereen even over na moet denken en waar je je les mee start
- Vraag een leerling om iets klaar te zetten en zijn scherm te delen met de rest van de klas

KOP

- Geef één of meer doelen die de leerlingen aan het einde van deze periodeochtend behaald moeten hebben
- Geef een spoorboekje van de les (wat gaan we achtereenvolgend doen en geef ook duidelijk aan wanneer iedereen zich weer in Teams moet melden). Denk hierbij ook aan differentiatie, bijvoorbeeld in de instructie:

- Leerlingen die zelf met de theorie aan het werk gaan (bijvoorbeeld: artikelen die klaar staan met vragen erbij, of een filmpje met vragen of een uitgeschreven opdracht)
- Leerlingen die graag eerst een inleiding hebben en uitleg bij de vragen of de opdracht
- Leerlingen die samen met de docent (onderdelen van) de opdracht willen maken

ROMP

- De leerlingen zijn zelf aan het werk
- Suggestie:
- Veel online platforms bieden ook de mogelijkheid om leerlingen in groepjes te laten werken
- Je kunt leerlingen tussendoor hun vragen via een chat laten stellen aan elkaar en aan jou
- Je kunt groepjes leerlingen tussendoor weer laten inchecken en met hen de voortgang of vragen bespreken
- Je kunt (groepjes van) leerlingen ook vragen om een korte presentatie voor te bereiden voor de afsluiting. PowerPoint geeft bijvoorbeeld ook mogelijkheden om bij een PowerPoint tekst in te spreken.

ASLUITING

- Afronding in Teams (iedereen heeft weer zijn camera aan, geluid uit)
- Terugkoppeling van de werkzaamheden
- Opdracht om te checken of de doelen behaald zijn.
- Feedback op de les en de lesvorm
- Vooruitblik naar de volgende les (je kunt ook iemand uitnodigen om de starter van de volgende les vorm te geven)
- Suggestie: er zijn verschillende online tools die hierbij ingezet kunnen worden:
- Quizachtige tools: kahoot, mentimeter, socrative
- Een korte formatieve kennistoets (allerlei platforms bieden deze aan, bijvoorbeeld Its Learning)

Het periodeschrift

Er zijn eindeloos veel mogelijkheden om leerlingen te laten werken aan hun periodeschrift:

- een digitaal schrift maken
- tekeningen/mindmaps maken en foto's hiervan insturen
- een vlog/filmpje/podcast maken.

Digitaal een 'periodeschrift' maken

Hieronder een bewerkt voorbeeld van een instructie voor docenten, gebaseerd op wat de Bernard Lievegoed School in Maastricht beschikbaar heeft gesteld. Het voorbeeld waarnaar verwezen wordt, is de instructie voor het periodeschrift economie klas 8 van Larry Kerkhofs. Deze is op de website van BVS onder Onderwijs op afstand/VO – leraren bij materiaal van anderen shared practices opgenomen.

Instructie docenten

Zoals je kunt zien in het voorbeeld van de periode van Larry, werken leerlingen in een Word-bestand via de vaste structuur van een periodeschrift (inlegvel, voorwoord, inleiding, inhoudelijke hoofdstukken, nawoord). Dit Word-bestand vullen ze telkens verder aan. Ze leveren dit meermaals in via itslearning zodat de docent de voortgang goed kan monitoren en tijdig bij kan sturen. De docent ziet (in itslearning) in één overzicht welke leerlingen wel/niet inleveren en welke leerlingen wel/niet op schema liggen. Ook hiermee proberen we de reguliere structuur zo veel als mogelijk te behouden en wordt het tegelijkertijd geen wirwar van lossen bestandjes die leerlingen inleveren.

Leerlingen verwerken de periodestof dus in een schrift. Begrijpelijkerwijs doen ze dit grotendeels digitaal en niet op papier. Immers, het is niet haalbaar en wenselijk (gezien de maatregelen die zijn genomen) om de leerlingen papieren schriften te laten inleveren.

